

Hallintovaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi valtion virkamieslain ja kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain sekä poliisin hallinnosta annetun lain 15 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi valtion virkamieslain ja kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain sekä poliisin hallinnosta annetun lain 15 §:n muuttamisesta (HE 37/2018 vp): Asia on saapunut hallintovaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- hallitusneuvos Kirsi Äijälä, valtiovarainministeriö
- hallitussihteeri Anna Gau, valtiovarainministeriö
- neuvottelupäällikkö Markku Nieminen, Julkisan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry
- lakimies Keijo Tarnanen, Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry edustaen Julkisen alan unioni JAU ry:tä
- johtava työmarkkinalakimies Lauri Niittylä, KT Kuntatyönantajat
- lakimies Hanna Huotari, Tehy ry, edustaen Kunta-alan koulutettu hoitohenkilöstö KoHo ry:tä

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- oikeusministeriö
- sisäministeriö
- Poliisihallitus
- Palkansaajajärjestö Pardia ry
- Poliisi-, ulosotto-, syyttäjä- ja maistraattilakimiesten edunvalvontajärjestö PUSH ry
- Suomen Poliisijärjestöjen Liitto ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi valtion virkamieslakia, kunnallisesta viranhaltijasta annettua lakia sekä poliisin hallinnosta annettua lakia. Valtion virkamieslakiin ja kunnallisesta viranhaltijasta annettuun lakiin ehdotetaan sisällytettäväksi vuoden 2017 alussa voimaan tulleet työso-
pimuslain muutokset, jotka liittyvät koeajan pidentämiseen, työnantajan takaisinottovelvollisuuden keston lyhentämiseen sekä mahdollisuuteen palkata pitkäaikaistyötön määräaikaiseen virka-
suhteeseen ilman laissa säädettyä perustetta.

Valiokunnan mietintö HaVM 11/2018 vp

Lisäksi valtion virkamieslakiin ehdotetaan tehtäväksi kolme erillistä yksittäistä muutosta. Ensiksin lain säännöstä virkasiirroista muutettaisiin keventämällä virkasiirtoihin liittyvää menettelyä. Hallinnonalalta toiselle tehtävästä virkasiirrosta päättäisi valtiovarainministeriön sijasta se ministeriö, jonka hallinnonalalta virka siirretään toiselle. Toiseksi virkamiehen eroamisikää koskevaan säännökseen lisättäisiin mahdollisuus jatkaa virkasuhdetta eroamisiän täyttymisen jälkeen enintään kahdella vuodella virkamiehen suostumuksella. Kolmanneksi virkamieslain säännöstä siitä, että virkamies on virkavapaana aikaisemmasta virastaan siihen saakka, kunnes koeaika uudessa virassa päättyy, täsmennettäisiin. Virkamies olisi virkavapaana aikaisemmasta virastaan siihen saakka, kunnes korkeintaan kuuden kuukauden pituinen koeaika uudessa virassa päättyy.

Kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain julkista hakumenettelyä koskevaan pykälään tehtäisiin myös muutos.

Poliisin hallinnosta annetun lain säännökseen poliisin eroamisiästä lisättäisiin myös mahdollisuus jatkaa virkasuhdetta eroamisiän täyttymisen jälkeen enintään kahdella vuodella poliisimiehen suostumuksella.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Yleistä

Valtion virkamieslaki (750/1994) on hyväksytty eduskunnassa hallintovaliokunnan mietinnön HaVM 5/1994 vp pohjalta. Mietinnössä on tarkasteltu virkamiesoikeuden ja virkasuhteen oikeudellisia perusteita. Ne ovat edelleen voimassa, vaikka virkamieslakiin on tehty sen säätämisen jälkeen muutoksia. Mainitusta mietinnöstä ilmenee, että virkasuhteella ja työsopimussuhteella on perustavia, oikeussuhteen luonteeseen liittyviä eroja.

Virkamieslain säätämiseen liittyvässä edellä mainitussa mietinnössä todetaan, että tuolloin voimassa olleesta hallitusmuodosta johdettavan periaatteen mukaan julkista valtaa voi yleensä kuulua vain viranomaiseksi organisoidulle elimelle ja virkasuhteessa olevalle henkilöstölle. Tämä ilmenee muun muassa hallitusmuodon 92 ja 93 §:n säännöksistä liittyen hallinnon lainalaisuuden periaatteeseen ja virkavastuuseen.

Nykyisin voimassa olevan perustuslain 124 §:stä ilmenee, että julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan antaa vain viranomaiselle. Perustuslain 118 §:ssä lausutaan virkavastuun periaate. Virkamies vastaa virkatöimiensä lainmukaisuudesta.

Valtion tehtävissä, joissa käytetään julkista valtaa, korostuu tarve turvata tehtävien hoito riippumattomasti, tuloksellisesti ja oikeusturvavaatimukset täyttäen. Näistä vaatimuksista ovat johdettavissa myös ne virkamiesten palvelussuhteelle asetettavat erityiset vaatimukset, joiden vuoksi virkamieslainsäädäntö poikkeaa myös luonteeltaan yleisestä työlainsäädännöstä.

Valiokunnan mietintö HaVM 11/2018 vp

Valiokunta toteaa, että virkasuhteen sääntely virkamieslaissa perustuu siihen riippumattomuuden ja itsenäisyyden vaatimukseen, joka koskee erityisesti lain soveltamista, julkisten hallintotehtävien hoitamista ja ylipäätään julkisen vallan käyttämistä. Virkasuhde on tavallaan väline, jolla keskeisesti hoidetaan valtion tehtävät. Virkatehtävien hoitaminen vaikuttaa myös hallinnon ulkopuolelle kansalaisten oikeuksien ja velvollisuuksien toteutumiseen. Sen vuoksi on tärkeää myös säännöksiin turvata niiden asianmukainen, viivytyksetön ja riippumaton hoitaminen.

Hallintovaliokunta on valtion virkamieslain säätämisen yhteydessä huomauttanut, että valtion virkamiehiä koskevalla lainsäädännöllä ei säännellä yksistään valtiotyönantajan ja sen palveluksessa olevien henkilöiden välisiä oikeussuhteita. Valtion virkamieslailla on tärkeä vaikutus koko julkisen toiminnan perusteisiin. Kysymys on yksittäisten kansalaisten, kansalaisryhmien ja yhteisöjen oikeuksien ja velvollisuuksien toteutumisesta hallinnollisessa päätöksenteossa.

Valiokunta on korostanut, että julkisten tehtävien hoitamisen luonne ja siihen liittyvä vastuu edellyttävät, että lainsäädännössä kiinnitetään erityistä huomiota virkamiesten aseman itsenäisyyteen ja pysyvyyteen. Virkamies toimii julkisen vallan edustajana ja toteuttajana sekä siten samalla kansalaisten palvelijana. Virkamiehen tehtävänä on turvata, että kansalainen saa hänelle kuuluvat edut ja oikeudet. Kansalaisten on voitava luottaa siihen, että valtion tehtäviä hoitaa koulutettu, ammattitaitoinen ja pätevä henkilöstö. On myös muistettava, että virkamiehen virassapysymisoikeus on luotu paljolti virkamiehen objektiivisuutta ja itsenäisyyttä takaamaan.

Kunnallisesta viranhaltijasta annettu laki (304/2003) rakentuu vastaaville periaatteille.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan valtion virkamieslakiin (jäljempänä virkamieslaki) ja kunnalliseen viranhaltijalakiin (jäljempänä viranhaltijalaki) työsopimuslakiin (55/2001) 1 päivänä tammikuuta 2017 voimaan tulleet muutokset. Valiokunta arvioi esitystä edellä viitatuista virkasuhteen oikeudellisista lähtökohdista. Sääntely, joka on toteutettu työoikeudessa, ei välttämättä sovellu virkasuhteeseen sen erityisluonteesta johtuen.

Viran siirtäminen (Virkamieslain 5 §)

Voimassa olevan virkamieslain mukaan virkasiirroista päättää valtioneuvosto. Käytännössä päätöksen asiassa tekee valtiovarainministeriö. Esityksessä ehdotetaan, että valtion talousarviossa eriteltävä virka siirretään saman viraston muuhun yksikköön asianomaisen ministeriön päätöksellä. Lisäksi ehdotetaan, että muu virka siirretään toisen ministeriön hallinnonalaan kuuluvaan virastoon sen ministeriön päätöksellä, jonka hallinnonalalta virka siirretään. Päätöksestä on ilmoitettava valtiovarainministeriölle.

Valiokunta toteaa, että ehdotetulla sääntelyllä on tarkoitus keventää virkasiirtoihin liittyvää menettelyä. Koska virkasiirron edellytyksenä on, että luovuttavan ja vastaanottavan hallinnonalan ministeriöt, luovuttava ja vastaanottava virasto sekä siirrettävä virkamies ovat yksimielisiä henkilöstövoimavarasiirrosta ja sen toteutuksesta, valiokunta ei pidä valtiovarainministeriön päätöstä asiassa tarpeellisenä. Tämän vuoksi valiokunta puoltaa virkamieslain 5 §:n muuttamista hallituksen esityksessä ehdotetulla tavalla.

Valiokunnan mietintö HaVM 11/2018 vp

Määräaikainen virkasuhde (Virkamieslain 9 c §, Viranhaltijalain 3 a §)

Virkasuhdetta koskevan sääntelyn lähtökohtana on nimittää pysyväisluonteiseen toistaiseksi voimassa olevaan virkasuhteeseen. Poikkeuksen tästä pääperiaatteesta muodostaa määräaikaiseen virkasuhteeseen nimittäminen, mikä edellyttää, että virkamieslain 9 §:ssä säädetty edellytykset täyttyvät. Määräaikaiseen virkasuhteeseen voidaan nimittää vain, jos työn luonne, sijaisuus, avoinna olevaan virkaan kuuluvien tehtävien hoidon väliaikainen järjestäminen tai harjoittelu edellyttää määräaikaista virkasuhdetta. Muussa tapauksessa nimittäminen tapahtuu toistaiseksi voimassa olevaan virkasuhteeseen eli niin sanottuun pysyvään virkaan.

Kunnallinen viranhaltija voidaan ottaa viranhaltijalain 3 §:n 2 momentin mukaan määräajaksi vain viranhaltijan omasta pyynnöstä tai jos määräajaksi ottamisesta on erikseen säädetty taikka tehtävän luonne, sijaisuus, avoinna olevaan virkasuhteeseen kuuluvien tehtävien hoidon järjestäminen tai muu niihin rinnastettava kunnan toimintaan liittyvä määräaikaista virkasuhdetta edellyttävä seikka sitä vaatii.

Esityksessä ehdotetaan virkamieslakiin ja viranhaltijalakiin lisättäväksi uusi säännös, jonka mukaan enintään vuoden pituiseen määräaikaiseen virkasuhteeseen nimittäminen ei edellytä laissa säädettyä perustetta, jos virkasuhteeseen nimitetään henkilö, joka on ollut työ- ja elinkeinotoimiston ilmoituksen mukaan yhtäjaksoisesti työtön työnhakija edellisen 12 kuukauden ajan. Enintään kahden viikon pituinen virka- tai työsuhte ei kuitenkaan katkaisisi työttömyyden yhdenjaksaisuutta. Viranomais voisi nimittää henkilön vuoden kuluessa ensimmäisen määräaikaisen virkasuhteen alkamisesta enintään kahteen uuteen määräaikaiseen virkasuhteeseen. Määräaikaisten virkasuhteiden yhteenlaskettu kokonaiskesto ei kuitenkaan saisi tällöin ylittää yhtä vuotta.

Hallituksen esityksen mukaan ehdotetulla sääntelyllä pyritään alentamaan kynnystä nimittää pitkäaikaistyötön määräaikaiseen virkasuhteeseen ja siten parantamaan pitkäaikaistyöttömän työllistymismahdollisuuksia. Valiokunta ei pidä mainittuja muutosehdotuksia hallituksen esityksen mukaisessa muodossa ongelmattomina. On selvää, ettei työnantaja saa kiertää virkasuhteeseen sisältyvää palvelusturvaa korvaamalla pysyvissä tehtävissä työvoiman tarvetta määräaikaisten virkasuhteilla. Ehdotettu sääntely ei muuta myöskään sitä seikkaa, että nimitettävän pitkäaikaistyöttömän tulee kaikissa tapauksissa täyttää viran kelpoisuusvaatimukset.

Valiokunta katsoo, että virkamieslakiin perustuvaa määräaikaista virkasuhdetta ei voida täyttää pitkäaikaistyöttömällä ilman avointa hakumenettelyä. Viranhaltijalain osalta valiokunta ehdottaa 2. lakiehdotuksen 4 §:n 3 momentin poistamista lakiehdotuksesta, jotta sääntely vastaa edellisessä virkkeessä lausuttua. Valiokunnan tarkoituksena on varmistaa avoimen hakumenettelyn avulla, että määräaikainen virkasuhde tulee myös esillä olevassa tilanteessa täytetyksi osaavalla henkilöllä ja noudattaen asianmukaisesti nimittämisperusteita.

Koeaika (Virkamieslaki 10 ja 65 §, Viranhaltijalaki 8 §)

Koeajan olennainen merkitys on siinä, että silloin työntantajalla on mahdollisuus arvioida virkamieheksi nimitetyn käytännön soveltuvuutta tehtäväänsä. Vastaavasti koeaika antaa virkamiehelle mahdollisuuden arvioida omalta osaltaan, vastaako tehtävä hänen omia odotuksiaan.

Valiokunnan mietintö HaVM 11/2018 vp

Valtion virkamieslain 10 §:n nojalla virkamiestä nimitettäessä voidaan määrätä, että virkasuhde voidaan enintään kuusi kuukautta kestävä koeajan aikana purkaa sekä nimittävän viranomaisen että virkamiehen puolelta. Vastaava säännös kunnallisen viranhaltijan koeajan kestosta on kunnallisen viranhaltijalain 8 §:ssä. Näin ollen työsopimuslakia vastaavaa koeajan pidentämismahdollisuutta neljästä kuukaudesta kuuteen kuukauteen ei virkasuhteiden osalta ole tarvetta edes harkita.

Sen sijaan valiokunta pitää perusteltuna, että viranomaiselle säädetään mahdollisuus pidentää koeaikaa, jos virkamies tai viranhaltija on ollut koeaikana poissa työstä pidempään työkyvyttömyyden tai perhevapaan vuoksi. Koeajan tarkoitus ei toteudu, jos virkamies tai viranhaltija on ollut koeaikana pitkäaikoin ajan poissa tehtävistään. Tämän vuoksi esityksessä ehdotetaan, että viranomaisen voi pidentää koeaikaa kuukaudella kutakin työkyvyttömyys- tai perhevapaajaksoihin sisältyvää 30 kalenteripäivää kohden. Viranomaisen on ilmoitettava virkamiehelle ja viranhaltijalle koeajan jatkamisesta ennen kuin koeaika päättyy. Valiokunta ehdottaa, että selvytyksen vuoksi ilmoitus koeajan pidentämisestä on virkamieslain 10 §:n 1 momentin ja viranhaltijalain 8 §:än nojalla tehtävä kirjallisesti.

Lisäksi valiokunta ehdottaa voimassa olevia viranhaltijalakia ja työsopimuslakia vastaavasti, että valtion virkamieslain 10 §:ään lisätään uusi 2 momentti seuraavasti: "Vuotta lyhyemmässä määräaikaisessa virkasuhteessa koeaika voi 1 momentista poiketen olla enintään puolet määräaikaisen virkasuhteen kestosta."

Valiokunta pitää perusteltuna voimassa olevan virkamieslain 65 §:n 4 momentin säännöstä, jonka mukaan virkamies on virkavapaana aiemmasta virastaan, kunnes koeaika uudessa virassa päättyy. Tämä turvaa koeajan tarkoituksen toteutumista sekä työnantajan että virkamiehen kannalta. On johdonmukaista, että virkavapaus jatkuu koko koeajan silloinkin, kun koeaikaa pidennetään. Jos virkamiehellä ei ole paluuta entiseen virkaansa, hän saattaa omalta puoleltaan purkaa virkasuhteen, jos koeaikaa pidennetään. Tämän vuoksi työnantaja voi turhaan menettää virkamiehen, joka pidennetyn koeajan jälkeen tehdyn arvion perusteella osoittautuisi erinomaisen soveliaaksi kyseessä olevan viran tehtäviin. Valiokunta ehdottaakin virkamieslain 65 §:n säilyttämistä nykyisellään.

Takaisinottovelvollisuus (Virkamieslaki 32 §, Viranhaltijalaki 46 §)

Virkamieslain 32 §:n 1 momentissa säädetään työnantajan velvollisuudesta ottaa takaisin irtisanottu virkamies, jos irtisanominen ei johdu virkamiehestä, vaan siitä, ettei virasto tarvitse työvoimaa niihin tehtäviin, joita varten virkamies on otettu valtion palvelukseen. Takaisinottovelvollisuus syntyy, jos virasto tarvitsee työvoimaa samoihin tai samanlaisiin tehtäviin. Nykyisin takaisinottovelvollisuus on virkamieslaissa 24 kuukautta irtisanomisajan päättymisestä.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan takaisinottovelvollisuutta irtisanomistilanteessa lyhennettäväksi osin työsopimuslakia vastaavasti. Virkamieslain edellä mainittua takaisinottoaikaa ehdotetaan lyhennettäväksi kuuteen kuukauteen. Viranhaltijalain 46 §:ssä säädettyä yhdeksän kuukauden takaisinottoaikaa ehdotetaan lyhennettäväksi neljään kuukauteen. Jos virkasuhde on kestänyt 12 vuotta, olisi takaisinottoaika viranhaltijalaissa kuitenkin kuusi kuukautta.

Valiokunnan mietintö HaVM 11/2018 vp

Hallintovaliokunta toteaa, että voimassa olevaa virkamieslakia säädettäessä valiokunta on mietinnössään (HaVM 5/1994 vp — HE 291/1993 vp) ehdottanut hallituksen esitykseen sisältyneen takaisinottovelvollisuuden yhdeksän kuukauden määräajan pidentämistä 24 kuukauteen.

Voimassa olevassa laissa olevaa 24 kuukauden takaisinottovelvollisuutta valiokunta on pitänyt perusteltuna sen johdosta, että valtio toimii vuotuisen talousarvion määrärahojen puitteissa. Valiokunnan tarkoituksena on ollut, että takaisinottovelvollisuutta arvioitaessa lain sanamuoto johdattaa ainakin kahden täyden talousarviovuoden aikana tapahtuvaan tarkasteluun. Näin voidaan osaltaan vaikuttaa siihen, että esimerkiksi pitkään valtion palveluksessa ollut henkilö ei satunnaisen määrärahojen vähenemisen vuoksi joutuisi kohtuuttomaan asemaan eikä joutuisi esimerkiksi hakemaan omaa aiempaa virkaansa. Asianmukainen menettely edellyttää, että virkamies voi palata entiseen tehtäväänsä, jos tilapäisluonteisen tehtävien tai määrärahojen vähenemisen seurauksena virkamies on ehditty irtisanoa.

Kuten hallintovaliokunta toteaa mietinnössään HaVM 5/1994 vp, vertailua työsopimuslakiin ei voida pitää perusteltuna muun ohella sen johdosta, että yksityisellä sektorilla henkilöstön tarve riippuu suoraan kysynnästä eivätkä käytettävissä olevat palkkausmäärärahat ole sidottuja valtion tavoin kalenterivuoteen. Esityksessä tuodaan esiin perusteena ehdotetuille muutoksille hallinnollisen taakan väheneminen. Kysymys on kuitenkin vain siitä, että asianomainen virasto tiedustelee työvoimaviranomaiselta, vieläkö irtisanotut virkamiehet etsivät töitä.

Valiokunta ehdottaa, että 1. lakiehdotuksessa asetetaan takaisinottovelvollisuudelle 12 kuukauden määräaika virkamieslain 32 §:ssä. Viranhaltijalain 46 §:ssä valiokunta ehdottaa säilytettäväksi takaisinottovelvoitteen nykyiset määräajat.

Virkamiehen eroamisikä (35 §)

Virkamieslain 35 §:n mukaan virkamiehen virkasuhde päättyy ilman irtisanomista tai muuta virkasuhteen päättymistä tarkoittavaa toimenpidettä sen kuukauden päättyessä, jonka aikana virkamies saavuttaa eroamisiän. Valtion virkamiesten yleinen eroamisikä on ollut vuoden 2005 alusta lukien 68 vuotta. Tätä säännöstä on muutettu lailla 193/2016 siten, että eroamisikä on 1 päivästä huhtikuuta 2016 alkaen 68 vuotta vuonna 1957 ja sitä ennen syntyneillä, 1958—1961 syntyneillä 69 vuotta ja sen jälkeen syntyneillä 70 vuotta.

Esityksessä ehdotetaan, että virkamiehen eroamisiän täyttymisestä huolimatta virkamiehen virkasuhdetta voidaan virkamiehen suostumuksella jatkaa enintään kahdella vuodella. Käytännössä tämä merkitsee ensi vaiheessa, että työnantaja voi jatkaa virkamiehen suostumuksella virkasuhdetta aina siihen saakka, että virkamies täyttää 70 vuotta. Myöhemmin virkasuhdetta voidaan jatkaa — vuonna 1962 ja sen jälkeen syntyneiden osalta — aina virkamiehen 72 vuoden ikään saakka.

Poliisin hallinnosta annetun lain (110/1992) 15 §:n mukaan poliisimiehen eroamisikä on 68 vuotta. Poliisimiesten osalta ehdotetaan mainitun 15 §:n muuttamista virkamieslain tapaan niin, että virkasuhdetta voidaan jatkaa enintään kahdella vuodella poliisimiehen suostumuksella.

Valiokunnan mietintö HaVM 11/2018 vp

Lainmuutoksilla mahdollistetaan työurien pidentäminen valtion virkasuhteessa. Lisäksi ehdotettujen säännösten hyväksyminen antaa joustomahdollisuuksia esimerkiksi sellaisia tilanteita varten, joissa eroamisiään saavuttaneen virkamiehen asiantuntemusta tarvitaan organisaatioissa. Säännösten soveltaminen käytännössä edellyttää, että virkamiehen ammattitaidolla ja asiantuntemuksella on käyttöä työnantajan näkökulmasta ja että virkamies antaa suostumuksensa virkasuhteen jatkamiseen. Valiokunta puoltaa eroamisikää koskevien ehdotusten hyväksymistä.

Muut kannanotot

Valiokunta pitää hallituksen esitykseen sisältyviä lakiehdotuksia tarpeellisina ja tarkoituksenmukaisina. Hallintovaliokunta puoltaa 1. lakiehdotuksen (virkamieslaki) ja 2. lakiehdotuksen (viranhaltijalaki) hyväksymistä muutettuina sekä 3. lakiehdotuksen (laki poliisin hallinnosta) hyväksymistä muuttamattomana tästä mietinnöstä ilmenevin kannanotoin.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Hallintovaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 37/2018 vp sisältyvän 3. lakiehdotuksen.

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 37/2018 vp sisältyvät 1. ja 2. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

valtion virkamieslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtion virkamieslain (750/1994) 5 §:n 1 ja 2 momentti, 10 §:n 1 momentti, 32 §:n 1 ja 2 momentti ja 35 §:n 1 momentti ja 65 §:n 4 momentti,
sellaisina kuin niistä ovat 5 §:n 1 ja 2 momentti ja 32 §:n 1 ja 2 momentti laissa 1548/2011 ja 35 §:n 1 momentti laissa 193/2016 ja 65 §:n 4 momentti laissa 1088/2007, sekä
lisätään lakiin uusi 9 c § ja 10 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi seuraavasti:

Valiokunnan mietintö HaVM 11/2018 vp

5 §

Virka voidaan siirtää samassa virastossa muuhun yksikköön kuin mihin se on perustettu sekä muu kuin valtion talousarviossa eriteltävä virka myös toiseen virastoon. Jos virka ei ole avoinna, virka voidaan siirtää vain virkamiehen suostumuksella.

Valtion talousarviossa eriteltävä virka siirretään saman viraston muuhun yksikköön asianomaisen ministeriön päätöksellä. Muu virka siirretään toisen ministeriön hallinnonalaan kuuluvaan virastoon sen ministeriön päätöksellä, jonka hallinnonalalta virka siirretään. Päätöksestä on ilmoitettava valtiovarainministeriölle.

— — — — —

9 c §

Enintään vuoden pituiseen määräaikaiseen virkasuhteeseen nimittäminen ei edellytä 9 §:n 1 momentissa tarkoitettua syytä, jos virkasuhteeseen nimitetään henkilö, joka on ollut työ- ja elinkeinotoimiston ilmoituksen mukaan yhtäjaksoisesti työtön työnhakija edellisen 12 kuukauden ajan. Enintään kahden viikon pituinen työ- tai virkasuhde ei kuitenkaan katkaise työttömyyden yhdenjaksoisuutta.

Henkilö voidaan nimittää vuoden kuluessa ensimmäisen määräaikaisen virkasuhteen alkamisesta enintään kahteen uuteen määräaikaiseen virkasuhteeseen. Määräaikaisten virkasuhteiden yhteenlaskettu kokonaiskesto ei kuitenkaan saa ylittää yhtä vuotta.

Työttömällä työnhakijalla tarkoitetaan julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 1 luvun 3 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua henkilöä, jonka työnhaku on voimassa mainitun lain 2 luvun 1 ja 2 §:ssä säädetyllä tavalla.

10 §

Virkamiestä nimitettäessä voidaan määrätä, että virkasuhde voidaan enintään kuusi kuukautta kestävä koeajan aikana purkaa sekä nimittävän viranomaisen että virkamiehen puolelta. Purkaminen ei saa kuitenkaan tapahtua syrjivillä tai koeajan tarkoitukseen nähden muutoin epäasiallisilla perusteilla. Jos virkamies on ollut koeaikana työkyvyttömyyden tai perhevapaan vuoksi poissa virantoimituksesta, viranomaisella on oikeus pidentää koeaikaa kuukaudella kutakin työkyvyttömyys- tai perhevapajaksoihin sisältyvää 30 kalenteripäivää kohden. Viranomaisen on ilmoitettava kirjallisesti virkamiehelle koeajan pidentämisestä ennen koeajan päättymistä.

Vuotta lyhyemmässä määräaikaisessa virkasuhteessa koeaika voi 1 momentista poiketen olla enintään puolet määräaikaisen virkasuhteen kestosta. (Uusi 2 mom.)

— — — — —

32 §

Jos virkamies on irtisanottu muista kuin virkamiehestä johtuvista syistä ja se virasto, jonka virasta virkamies irtisanottiin, 12 kuuden kuukauden kuluessa irtisanomisajan päättymisestä tarvitsee työvoimaa samoihin tai samanlaisiin tehtäviin, tulee asianomaisen viraston tiedustella työvoimaviranomaiselta, onko entisiä virkamiehiä etsimässä tämän viranomaisen välityksellä työtä. Myönteisessä tapauksessa viraston tulee tarjota tehtävää tai virkaa, johon nimittää muu viranomaisen kuin tasavallan presidentti, valtioneuvoston yleisistunto, korkein oikeus tai korkein hallinto-oikeus, ensi sijassa näille entisille kelpoisuusvaatimukset täyttävillä virkamiehille. Virka saadaan tällöin täyttää haettavaksi julistamatta.

Valiokunnan mietintö HaVM 11/2018 vp

Edellä 1 momentissa tarkoitettu velvollisuus koskee vastaavasti myös 5 e §:ssä tarkoitettua luovutuksensaajaa, silloin kun luovuttaja on irtisanonut virkamiehen ennen luovutushetkeä.

— — — — —

35 §

Virkamiehen virkasuhde päättyy ilman irtisanomista tai muuta virkasuhteen päättymistä tarkoittavaa toimenpidettä sen kuukauden päättyessä, jonka aikana virkamies saavuttaa eroamisiän, jollei virkasuhdetta virkamiehen suostumuksella jatketa enintään kahdella vuodella. Virkasuhdetta voidaan tällöin jatkaa sen estämättä, mitä 9 §:n 1 momentissa säädetään. Eroamisikä on vuonna 1957 ja sitä ennen syntyneillä 68 vuotta, 1958—1961 syntyneillä 69 vuotta ja 1962 ja sen jälkeen syntyneillä 70 vuotta.

— — — — —

~~65 §~~

~~Jos virkaan nimitetty virkamies nimitetään toiseen valtion virkaan ja tähän virkaan liittyy koeaika, virkamies katsotaan eronneeksi aikaisemmasta virasta, kun koeaika on päättynyt, jollei uutta virkasuhdetta ole koeaikana purettu. Virkamies on virkavapaana aikaisemmasta virastaan siihen saakka, kunnes korkeintaan kuuden kuukauden pituinen koeaika uudessa virassa päättyy.~~

— — — — —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen tämän lain voimaantuloa alkaneeseen koeaikaan sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Virkasuhteeseen, joka päättyy ennen tämän lain voimaantuloa, ja siihen liittyvään takaisinotovelvollisuuteen sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen tämän lain voimaantuloa eroamisiän saavuttaneisiin virkamiehiin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa ollutta 35 §:ää.

— — — — —

2.

Laki

kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain (304/2003) ~~4 §:n 3 momentti~~, 8 §:n 1 momentti ja ~~46 §:n 1 momentti~~, sekä

Valiokunnan mietintö HaVM 11/2018 vp

lisätään lakiin uusi 3 a § ja 8 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 ja 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi, seuraavasti:

3 a §

Pitkäaikaistyöttömän ottaminen määräaikaiseen virkasuhteeseen

Viranhaltija voidaan ottaa määräajaksi ilman 3 §:n 2 momentissa säädettyä perustetta ja sen esittämättä, mitä 3 §:n 3 momentissa säädetään, jos henkilö on ollut työ- ja elinkeinotoimiston ilmoituksen mukaan yhtäjaksoisesti työtön työnhakija edellisen 12 kuukauden ajan. Enintään kahden viikon pituinen työ- tai virkasuhde ei kuitenkaan katkaise työttömyyden yhdenjaksoisuutta.

Työttömällä työnhakijalla tarkoitetaan julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (916/2012) 1 luvun 3 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua henkilöä, jonka työnhaku on voimassa mainitun lain 2 luvun 1 ja 2 §:ssä säädetyllä tavalla.

Määräaikaisen virkasuhteen enimmäiskesto on yksi vuosi. Uuteen määräaikaiseen virkasuhteeseen voidaan ottaa vuoden kuluessa ensimmäisen määräaikaisen virkasuhteen alkamisesta enintään kahdesti. Virkasuhteiden yhteenlaskettu kokonaiskesto ei saa ylittää yhtä vuotta.

4 §

Julkinen hakumenettely

~~Virkasuhteeseen voidaan 1 momentista poiketen ottaa ilman hakumenettelyä, kun kysymyksessä on sijaiseksi tai avoimena olevaan virkasuhteeseen ottaminen määräajaksi, 3 a §:ssä tarkoitettua pitkäaikaistyöttömän ottaminen määräaikaiseen virkasuhteeseen, taloudellisista ja tuotannollisista syistä irtisanotun viranhaltijan ottaminen toiseen virkasuhteeseen, 22 §:ssä tarkoitettu virkasuhteen tarjoaminen osa-aikaiselle viranhaltijalle, 24 §:ssä tarkoitettu tai muussa laissa säädetty viranhaltijan siirtäminen toiseen virkasuhteeseen, muun työnantajan palveluksessa olevan henkilön ottaminen virkasuhteeseen lain tai sopimuksen nojalla tapahtuvan toiminnan siirtämisen yhteydessä taikka muu näihin rinnastettava johtosäännössä määrätty peruste.~~

8 §

Koeaika

Virkasuhteeseen otettaessa voidaan määrätä virantoimituksen aloittamisesta alkavasta enintään kuuden kuukauden koeajasta. Vuotta lyhyemmässä määräaikaisessa virkasuhteessa koeaika voi 2 momentin mukaisine pidennyksineen olla enintään puolet virkasuhteen kestosta.

Jos viranhaltija on ollut koeaikana työkyvyttömyyden tai perhevapaan vuoksi poissa työstä, työnantajalla on oikeus pidentää koeaikaa kuukaudella kutakin työkyvyttömyys- tai perhevapaajaksoihin sisältyvää 30 kalenteripäivää kohden. Työnantajan on ilmoitettava kirjallisesti viranhaltijalle koeajan pidentämisestä ennen koeajan päättymistä.

Valiokunnan mietintö HaVM 11/2018 vp

46 §

Irtisanotun viranhaltijan takaisin ottaminen

Jos työnantaja on irtisanonut toistaiseksi otetun viranhaltijan 37 §:n mukaisilla perusteilla ja työnantaja tarvitsee neljän kuukauden kuluessa irtisanomisajan päättymisestä viranhaltijaa tehtävältään samankaltaiseen toistaiseksi voimassa olevaan tai yli kuusi kuukautta kestävään virkasuhteeseen, työnantajan on tiedusteltava paikalliselta työvoimaviranomaiselta, onko irtisanottuja viranhaltijoita etsimässä tämän viranomaisen välityksellä työtä, ja myönteisessä tapauksessa tarjottava työtä ensisijaisesti irtisanotuille kelpoisuusvaatimukset täyttävälle viranhaltijoille. Jos viranhaltijan virkasuhde on jatkunut keskeytyksettä sen päättymiseen mennessä vähintään 12 vuotta, takaisinottoaika on kuitenkin kuusi kuukautta. Sama velvollisuus koskee 25 §:ssä tarkoitettua luovutuksensaajaa silloin, kun luovuttaja on irtisanonut viranhaltijan ennen luovutushetkeä.

— — — — —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen tämän lain voimaantuloa alkaneeseen koeaikaan sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Virkasuhteeseen, joka päättyy ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa ollutta 46 §:ää.

— — — — —

3.

Laki

poliisin hallinnosta annetun lain 15 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan poliisin hallinnosta annetun lain (110/1992) 15 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 46/2013, seuraavasti:

15 §

Poliisin virat

— — — — —

Poliisimiehen eroamisikä on 68 vuotta, jollei virkasuhdetta poliisimiehen suostumuksella jatketa enintään kahdella vuodella.

Valiokunnan mietintö HaVM 11/2018 vp

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen tämän lain voimaantuloa eroamisiän saavuttaneisiin poliisimiehiin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa ollutta 15 §:ää.

Helsingissä 17.10.2018

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Juho Eerola ps
varapuheenjohtaja Timo V. Korhonen kesk
jäsen Anders Adlercreutz r
jäsen Pertti Hakanen kesk
jäsen Mika Kari sd
jäsen Antti Kurvinen kesk
jäsen Sirpa Paatero sd
jäsen Juha Pylväs kesk
jäsen Veera Ruoho kok
jäsen Wille Rydman kok (osittain)
jäsen Joona Räsänen sd
jäsen Matti Semi vas
jäsen Mari-Leena Talvitie kok
jäsen Tapani Tölli kesk

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Ossi Lantto

Valiokunnan mietintö HaVM 11/2018 vp Vastalause

VASTALAUSE

Perustelut

Esityksessä valtion virkamieslakiin ja lakiin kunnallisesta viranhaltijasta ehdotetaan sisällytettäväksi säännökset, jotka vastaavat työsopimuslakiin vuoden 2017 alussa voimaan tulleita muutoksia koskien koeajan pidentämistä, työnantajan takaisinottovelvoitteen kestoajan lyhentämistä sekä pitkäaikaistyöttömän palkkaamista määräaikaiseen työsuhteeseen ilman eri perustetta.

Esityksessä ehdotetaan myös, että jatkossa hallinnonalalta toiselle tehtävästä virkasiirrosta päätäisi se ministeriö, jonka hallinnonalalta virka siirretään toiselle. Lisäksi ehdotetaan virkamieslakiin otettavaksi säännös, jolla mahdollistettaisiin virkasuhteen jatkaminen enintään kahdella vuodella eroamisien täyttymisen jälkeen. Myös poliisin hallinnosta annettuun lakiin ehdotetaan vastaavaa muutosta.

Esitetyt muutokset koeaikaan, takaisinottovelvollisuuteen ja määräaikaisten palkkaamiseen ilman perustetta ovat vastaavia kuin työsopimuslain kohdalla. Näin ollen se kritiikki, jota esitettiin työsuhteisten kohdalla, pätee pitkälti myös virkasuhteisten kohdalla. Lisäksi virkasuhteisten kohdalla esityksissä on vielä useita ongelmakohtia, joita työsuhteisten kohdalla ei ollut.

Koeajan pidentäminen tai takaisinottovelvollisuuden lyhentäminen eivät julkisella sektorilla madalla työllistämiskynnystä tai lisää työnantajien kasvuhaluutta. On lisäksi ongelmallista, että lakimuutoksia ei ole valmisteltu kolmikannassa. Esitysten suurin ongelma on, ettei toimenpiteiden vaikutuksia voida perustella sen paremmin tilasto- kuin tutkimustiedollakaan. Se, mistä puolestaan on tutkimusnäyttöä, on että esitykset heikentävät irtisanomissuojaa, lisäävät työelämän epävarmuutta ja epätasa-arvoa sekä jäykistävät työmarkkinoita vähentämällä halukkuutta työpäivänvaihdoksiin.

Koeaika, määräaikaista työsopimusta ja takaisinottovelvollisuutta koskevien muutosten osalta lausunnonantajat toteavat yleisesti, ettei virkamieslakiin tai viranhaltijalakiin tulisi lähtökohtaisesti tehdä muutoksia vain sillä perusteella, että työsopimussuhteita koskien on tehty vastaavia muutoksia. Virkasuhteella ja työsopimussuhteella on perustavia, oikeussuhteen lähtökohtaiseen luonteeseen liittyviä eroavaisuuksia. Muutoksia harkittaessa tulisi aina pohtia se, onko työsopimuslakiin tehty muutos ylipäätään sovittavissa virkasuhteisiin tai ainakaan sellaisena kuin se on työsopimuslakiin tehty.

Takaisinottovelvollisuuden heikentäminen

Esityksessä ehdotetaan virkamieslain 34 §:ssä säädetyn takaisinottovelvollisuuden kestoajan lyhentämistä nykyisestä 24 kuukaudesta kuuteen kuukauteen. Tämä on merkittävä ja kohtuuton heikennys virkamiehen oikeuksiin, eikä sitä voida perustella ainoastaan sillä, että vastaava takaisinottoaika on työsopimuslaissa.

Takaisinottoajan näin merkittävä lyhentäminen ei millään tavoin paranna työllisyyttä, mutta käytännössä mitätöi takaisinottovelvollisuuden merkityksen. On myös huomattava, että pitkäaikais-

Valiokunnan mietintö HaVM 11/2018 vp

Vastalause

työttömyyden riski on sitä suurempi, mitä vanhempi työttömäksi jäävä henkilö on. Takaisinotto-velvollisuusajan lyhentämisellä tätä riskiä kasvatetaan entisestään, kun pitkänkin työ-/virkauran samoissa töissä tehneeltä irtisanotulta viedään mahdollisuus entiseen työhönsä.

Hallituksen esityksessä on lainattu hallintovaliokunnan mietintöä (HaVM 5/1994 vp — HE 291/1993 vp) siitä, miksi virkamieslakia säädettäessä lakiin on otettu työsopimuslakia pidempi takaisinottovelvoite. Säännöstä on tuolloin pidetty hallintovaliokunnan mukaan perusteltuna, koska valtio toimii vuotuisen talousarvion määrärahojen puitteissa. Mietinnössä on todettu, ettei vertailua työsopimuslakiin voida pitää perusteltuna, koska yksityisellä sektorilla henkilöstön tarve riippuu suoraan kysynnästä eivätkä käytössä olevat palkkausmäärärahat valtion tavoin ole sidottuja kalenterivuoteen. Lausunnon antajat toteavat, ettei tältä osin ole tapahtunut mitään, mikä antaisi aiheutta muututtaa hallintovaliokunnan virkamieslakia säädettäessä tekemää arviota.

Takaisinottovelvoiteajan lyhentämiselle on kunnallisia viranhaltijoita koskien yhtä vähän perusteita kuin niitä on valtion virkamiesten kohdalla. Tällä muutoksella ei paranneta työllisyyttä millään tavoin, ei vähennetä työmarkkinoiden jäykkyyttä eikä sillä pienennetä kuntien hallinnollista taakkaa. Ainoa, mitä tällä uudistuksella saataisiin aikaan, olisi viranhaltijoiden työsuhdeturvan heikentyminen. Koska myös kunnalliseen virkasuhteeseen nimitetään normaalisti julkisen haku-
menettelyn kautta, aiheuttaisi takaisinottoajan lyhentäminen hallinnollisen taakan lisääntymistä niissä tilanteissa, joissa on voitu aiemmin palkata irtisanottu viranhaltija virkasuhteeseen ilman hakumenettelyä.

Koeajan pidentäminen

Virkamiestä nimitettäessä on jo nyt mahdollista määrätä koeajan pituudeksi enintään kuusi kuukautta. Työsopimuslakia vastaavaa koeajan pidentämistarvetta ei virkamiesten osalta siten ole olemassa. Lausunnonantajilla ei ole tiedossa, että koeajalle osuvista sairauslomista tai perhevapaista olisi aiheutunut käytännössä ongelmia koeajan tarkoituksen toteutumisen kannalta.

Esityksessä ehdotetaan viranomaiselle mahdollisuutta pidentää koeaikaa, jos virkamies tai viranhaltija on ollut koeaikana poissa työstä työkyvyttömyyden tai perhevapaan vuoksi. Naisvaltaisilla aloilla, missä tasa-arvolain vastaista syrjintää raskauden ja perhevapaiden käyttämisen johdosta esiintyy jo nykyisin paljon, koeajan pidentäminen perhevapaan vuoksi saattaa lisätä syrjinnän mahdollisuuksia, vaikka laissa todettaisiin, ettei virkasuhdetta saa purkaa syrjivillä tai koeajan tarkoitukseen nähden epäasiallisilla perusteilla. Katsomme, että nykyiset määräykset koeajasta ovat riittävät.

Jos palvelussuhteiden ehtojen yhdenmukaisuuden nimissä kyseistä muutosta pidetään kuitenkin välttämättömänä, katsovat lausunnonantajat, että valtion virkamieslakiin tulisi ottaa silloin myös työsopimuslakia ja kunnallisesta viranhaltijasta annettua lakia vastaava säännös siitä, että vuotta lyhyemmässä virkasuhteessa koeaika voi olla korkeintaan puolet virkasuhteen kestoajasta.

Määräaikaisuudet

Esityksessä ehdotetaan virkamieslakiin ja viranhaltijalakiin lisättäväksi uusi säännös, jonka mukaan enintään vuoden pituiseen määräaikaiseen virkasuhteeseen nimittäminen ei edellyttäisi lais-

Valiokunnan mietintö HaVM 11/2018 vp
Vastalause

sa säädettyä perustetta, jos virkasuhteeseen nimitetään henkilö, joka on ollut työ- ja elinkeinotoimiston ilmoituksen mukaan yhtäjaksoisesti työtön työnhakija edellisen 12 kuukauden ajan.

Tällä hetkellä määräaikaiseen virkasuhteeseen nimittäminen on mahdollista virkamieslain edellytysten mukaan, jos työn luonne, sijaisuus, avoinna olevaan virkaan kuuluvien tehtävien hoidon väliaikainen järjestäminen tai harjoittelu edellyttää määräaikaista virkasuhdetta. Vastaavasti kunnallinen viranhaltija voidaan ottaa määräajaksi viranhaltijan omasta pyynnöstä tai jos määräajaksi ottamisesta on erikseen säädetty taikka tehtävän luonne, sijaisuus, avoinna olevaan virkasuhteeseen kuuluvien tehtävien hoidon järjestäminen tai muu niihin rinnastettava kunnan toimintaan liittyvä määräaikaista virkasuhdetta edellyttävä seikka sitä vaatii.

Nykyinen lainsäädäntökään ei estä nimittämästä pitkäaikaistyötöntä määräaikaiseen virkasuhteeseen. Kyse voi usein olla ennemminkin halukkuudesta ottaa pitkäaikaistyötön virkasuhteeseen tai huolesta pitkäaikaistyöttömän osaamisen tasoa kohtaan, kuin perusteiden vaikeudesta. Sinänsä pitkäaikaistyöttömien työllistämiseen ja työllistymiseen kannustaminen on perusteltua ja järkevää, mutta esitetty lainsäädäntömalli ei nähdäksemme kannusta siihen yhtään nykyistä enempää.

Ministeriöiden väliset virkasiirrot, virkasuhteen jatkaminen ja virkavapaus aiemmasta virasta koeajan loppuun

Esitystä, jolla mahdollistettaisiin virkamiehen suostumuksella jatkaa virkasuhdetta vielä kahdella vuodella eroamisiän täyttymisen jälkeen, voidaan pitää perusteltuna. Samoin esitetty tapa toteuttaa ministeriöiden väliset virkasiirrot on kannatettava.

Esitys, jonka mukaan virkamies olisi virkavapaalla aikaisemmasta virastaan siihen saakka, kunnes korkeintaan kuuden kuukauden pituinen koeaika uudessa virassa päättyy, on ristiriidassa koeaikaa koskevan muutosesityksen kanssa. Virkavapaus on järkevää sitoa koeajan tosiasialliseen keston. Mikäli koeaikaa koskevaa määräystä muutetaan esitetyllä tavalla, tulee myös virkavapauden kattaa ns. pidennetyn koeajan osuus. Muutoin uhkana on, että laki asettaa pidennettyä koeaikaa noudattavan epäyhdenvertaiseen asemaan sairauden tai sukupuolen perusteella.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että lakiehdotus 1 hyväksytään muutettuna (*Vastalauseen muutosehdotukset*),

että lakiehdotus 2 hylätään ja

että lakiehdotus 3 hyväksytään valiokunnan mietinnön mukaisena.

Valiokunnan mietintö HaVM 11/2018 vp
Vastalause

Vastalauseen muutosehdotukset

1.

Laki

valtion virkamieslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
~~muutetaan~~ valtion virkamieslain (750/1994) 5 §:n 1 ja 2 momentti, 10 §:n 1 momentti, 32 §:n 1 ja 2 momentti ja 35 §:n 1 momentti ja 65 §:n 4 momentti,
sellaisina kuin niistä ovat 5 §:n 1 ja 2 momentti ja 32 §:n 1 ja 2 momentti laissa 1548/2011 ja 35 §:n 1 momentti laissa 193/2016 ja 65 §:n 4 momentti laissa 1088/2007, sekä
~~lisätään lakiin uusi 9 e § ja 10 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi seuraavasti:~~

5 §

(Kuten HaVM)

9 e §

~~Enintään vuoden pituiseen määräaikaiseen virkasuhteeseen nimittäminen ei edellytä 9 §:n 1 momentissa tarkoitettua syytä, jos virkasuhteeseen nimitetään henkilö, joka on ollut työ- ja elinkeinotoimiston ilmoituksen mukaan yhtäjaksoisesti työtön työnhakija edellisen 12 kuukauden ajan. Enintään kahden viikon pituinen työ- tai virkasuhde ei kuitenkaan katkaise työttömyyden yhdenjaksoisuutta.~~

~~Henkilö voidaan nimittää vuoden kuluessa ensimmäisen määräaikaisen virkasuhteen alkamisesta enintään kahteen uuteen määräaikaiseen virkasuhteeseen. Määräaikaisten virkasuhteiden yhteenlaskettu kokonaiskesto ei kuitenkaan saa ylittää yhtä vuotta.~~

~~Työttömällä työnhakijalla tarkoitetaan julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 1 luvun 3 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua henkilöä, jonka työnhaku on voimassa mainitun lain 2 luvun 1 ja 2 §:ssä säädetyllä tavalla.~~

10 §

~~Virkamiestä nimitettäessä voidaan määrätä, että virkasuhde voidaan enintään kuusi kuukautta kestävä koeajan aikana purkaa sekä nimittävän viranomaisen että virkamiehen puolelta. Purkaminen ei saa kuitenkaan tapahtua syrjivillä tai koeajan tarkoitukseen nähden muutoin epäasiallisilla perusteilla. Jos virkamies on ollut koeaikana työkyvyttömyyden tai perhevapaan vuoksi poissa virantoimituksesta, viranomaisella on oikeus pidentää koeaikaa kuukaudella kutakin työkyvyttömyys- tai perhevapaajaksoihin sisältyvää 30 kalenteripäivää kohden. Viranomaisen on ilmoitettava kirjallisesti virkamiehelle koeajan pidentämisestä ennen koeajan päättymistä.~~

Valiokunnan mietintö HaVM 11/2018 vp
Vastalause

~~Vuotta lyhyemmässä määräaikaisessa virkasuhteessa koeaika voi 1 momentista poiketen olla enintään puolet määräaikaisen virkasuhteen kestoista. (Uusi 2 mom.)~~

~~32 §~~

~~Jos virkamies on irtisanottu muista kuin virkamiehestä johtuvista syistä ja se virasto, jonka virasta virkamies irtisanottiin, 24 kuukauden kuluessa irtisanomisajan päättymisestä tarvitsee työvoimaa samoihin tai samanlaisiin tehtäviin, tulee asianomaisen viraston tiedustella työvoimaviranomaiselta, onko entisiä virkamiehiä etsimässä tämän viranomaisen välityksellä työtä. Myönteisessä tapauksessa viraston tulee tarjota tehtävää tai virkaa, johon nimittää muu viranomainen kuin tasavallan presidentti, valtioneuvoston yleisistunto, korkein oikeus tai korkein hallinto-oikeus, ensi sijassa näille entisille kelpoisuusvaatimukset täyttävälle virkamiehille. Virka saadaan tällöin täyttää haettavaksi julistamatta.~~

~~Edellä 1 momentissa tarkoitettu velvollisuus koskee vastaavasti myös 5 e §:ssä tarkoitettua luovutuksensaajaa, silloin kun luovuttaja on irtisanonut virkamiehen ennen luovutushetkeä.~~

~~35 §~~

(Kuten HaVM)

~~65 §~~

(Kuten HaVM)

(1 mom. kuten HaVM)

~~Ennen tämän lain voimaantuloa alkaneeseen koeaikaan sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.~~

~~Virkasuhteeseen, joka päättyy ennen tämän lain voimaantuloa, ja siihen liittyvään takaisinottovelvollisuuteen sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.~~

(2 mom. kuten HaVM:n 4. mom)

Helsingissä 17.10.2018

Sirpa Paatero sd
Mika Kari sd
Joona Räsänen sd
Matti Semi vas
Juho Eerola ps